

GODIŠNJAK ZA FILOZOFIJU

IZDAVAČ:

Institut za filozofiju
Ulica grada Vukovara 54
Zagreb
www.ifzg.hr

ZA IZDAVAČA:

Filip Grgić

GRAFIČKA PRIPREMA:

Marin Martinić Jerčić

DESIGN I IZRADA KORICA:

Tvrtko Jolić
Marin Martinić Jerčić

TISAK:

Ispis d.o.o.

ISBN 978-953-7137-45-8

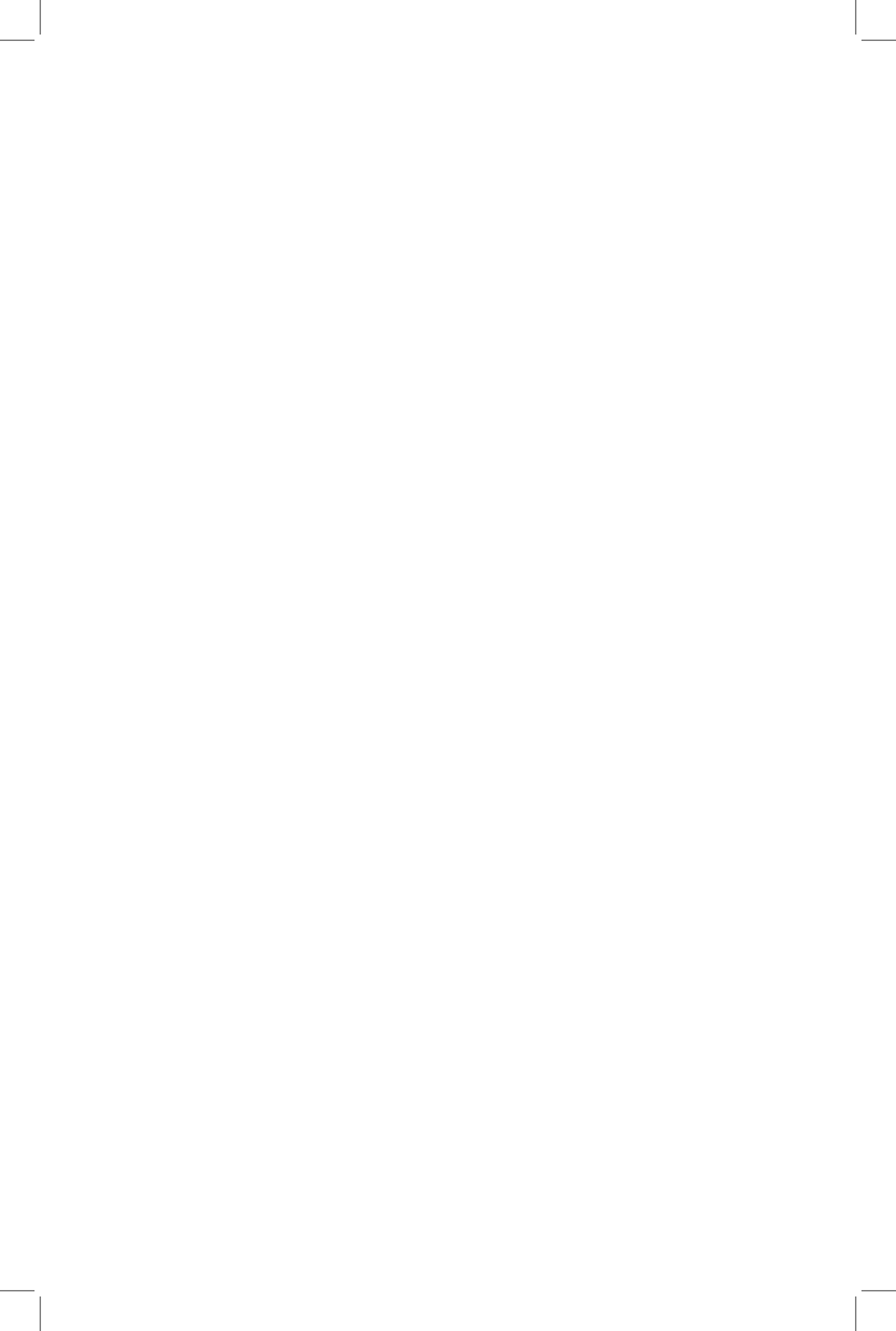
CIP zapis je dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000951109.

*Filozofija politike:
Nasljeđe i perspektive*

Uredili
LUKA BORŠIĆ
TVRTKO JOLIĆ
PETAR ŠEGEDIN

 Institut za
filozofiju

Zagreb, prosinac 2016.

Pregled sadržaja

Riječ urednikā

7

Damir Barbarić
Na izvoru demokracije

9

Tvrtko Jolić
Demokracija kao ljudsko pravo

45

Boran Berčić
Očuvanje nacionalnog identiteta: Pojmovna analiza

75

Marko Petrak
Bogišić kao Anti-Jhering? Shvaćanja o prazvoru prava

95

Neven Petrović
*Distributivna pravednost, komparativna
pravednost i statistika*

109

Nebojša Zelić
*Politički liberalizam, zajednica
i građansko prijateljstvo*

129

Petar Šegedin
Politika i ljubav:
Uz pojam moći u filozofiranju Friedricha Nietzschea
147

Ozren Žunec
Banalnost dobra: Što je ostalo od politike?
171

Bilješka o autorima
195

Riječ urednikā

Ovaj svezak *Godišnjaka za filozofiju* donosi tekstove koji fenomenu politike i političkoga djelovanja pristupaju s različitih teorijskih i metodoloških polazišta. Ono što im je zajedničko otkriva se u nastojanju oko temeljne ravni na kojoj tek biva moguće postaviti pitanje o mjeri u kojoj filozofija politike, socijalna filozofija te politička i pravna teorija mogu u današnjem, sve globaliziranijem svijetu ponuditi viziju društva koje svojim članovima omogućava dobar zajednički život.

Činjenica da čovjek može istinski biti samo tako da živi i djeluje u zajednici s drugima čini pitanje politike jednim od središnjih, ali i najintrigantnijih u povijesti filozofije. Tako se ne manje nego prije i danas nameće zadatak filozofijskog propitivanja politike i (suvremene) političke prakse s obzirom na njihovu bit, mogućnosti i svrhu. Pitanje je naime ima li uopće neke obuhvatne političke ideje i ideje politike koje bi bile mjerodavne u političkoj zbilji današnjice. Koje bi poimanje čovjeka i svijeta bilo u njima na djelu i koliko bi ono bilo spremno na sučeljenje sa znanstveno-filozofijskim mišljenjem? Ili je možda riječ o tomu da bi se po strani od supstancijalne fundiranosti političko djelovanje imalo iscrpljivati u perpetuiranju onih svojih proceduralnih formi, koje se historijski i teorijski pokazuju najmanje lošima? Nesklonost takvim pitanjima sugerira kako je kriza današnjice do te mjere duboka, da je sfera političkog uopće postala upitnom. Jer nije stvar samo u tomu da je u političkoj zbilji teško prepoznati ostvarenje neke temeljno postavljene političke ideje, pa čak ni u tomu da ono gospodareće današnje politike izlazi na vidjelo – da li još uvijek paradoksalno? – u liku ekonomije, nego, kako izgleda, u tomu da se ne zna što bi politika bila te se čini da se, unatoč prividu da zadire u sve pore života, zapravo živi bez nje.

Ne upuštajući se ovdje u svu kompleksnost te teze, zacijelo se neće pogriješiti ustvrđi li se da dotična upitnost politike, zajedno s pripadnom

većom ili manjom dezorijentiranošću političkog djelovanja, dobrim dijelom nije drugo do konsekventna potvrda dugo vladajućeg gubitka sluha za politiku, tj. za njezino bitno propitivanje. Otuda se zadatak promišljanja politike, sada kao i uvijek, postavlja krajnje zaoštreno i dramatično. Prilozi koji su sabrani u ovom *Godišnjaku* tom zadatku izlaze ususret širokim zahvatom, koji seže od o tradiciju grčkog filozofiranja i politiziranja oslonjenih promišljanja demokracije (Barbarić) i zajedničkog dobra (Žunec), preko nastojanja oko političkog karaktera Nietzscheova pojma volje za moć (Šegedin), izlaganja spora u razumijevanju prava između filozofa prava Rudolpha von Jheringa i povjesničara slaven-skog prava Balda Bogišića (Petрак), zatim tematiziranja demokracije, pravednosti i građanskog prijateljstva iz liberalne perspektive (Jolić, Petrović, Zelić) pa do analitičkog, normativno neopterećenog propitivanja argumentacije vezane uz pojam nacionalnog identiteta (Berčić). Dotičnoj teorijsko-metodologijskoj divergentnosti usuprot, može se ipak reći da radove u cjelini odlikuje nastojanje oko afirmacije i primata onog političkog, naime oko raščišćavanja njegove fundamentalnosti za mogućnost istinskog života.

Urednici *Godišnjaka* zahvaljuju svim autorima na suradnji oko pripreme tekstova za tisak te recenzentima doc. dr. sc. Ani Matan i prof. dr. sc. Josipu Talangi.

Urednici